

Katedra filosofie a religionistiky

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: Bc. Kryštof Jonáš

Název práce: Nihilismus v Nietzscheho dílech

Jméno vedoucího práce: Ondřej Sikora, Ph.D.

Jméno oponenta: doc. Aleš Prázný, Ph.D.

I. Formální kritéria	ano	zčásti	ne
1. Cíl práce je zformulován a odpovídá zadání a názvu práce.	x		
2. Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		x	
3. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.	x		
4. Závěr shrnuje dosažené poznatky a formuluje přínos k řešení problému.		x	
5. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce)	x		

Slovní ohodnocení

II. Obsahová kritéria	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.		x	
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .	x		
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.		x	
4. Zpracování vykazuje rysy vlastního přínosu.		x	

Slovní ohodnocení

III. Jazyková kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb .		x	
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem .			x
3. Student zvládl a rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá.		x	
4. Student pracuje správně s odkazy a citacemi , odlišuje parafráze a vlastní myšlenky.		x	
5. Práce je vybavena vhodně (ve shodě s charakterem zvoleného tématu) doplňky textu (obrazové přílohy apod.)			

Slovní ohodnocení

Diplomová práce Kryštofa Jonáše je věnována jednomu z klíčových motivů Nietzscheova pozdního myšlení, jímž je pojem nihilismu. Klade si za cíl tento pojem objasnit, ukázat jeho funkční rozmanitost a přispět k odpovědi na otázku, zda Nietzsche byl nihilista a co by to mohlo znamenat.

Práce je členěna do osmi kapitol, přičemž autorův přístup je historicko-interpretativní. Prochází spisy Nietzscheova pozdního období, aby v každém z nich detekoval motiv nihilismu, jeho projevy a předpoklady. Za pozitivum považují, že kromě publikovaných či k publikování připravených spisů autor bere v potaz rovněž Nietzscheovu pozůstalost, respektive její pozdní úsek, který nedávno vyšel v českém překladu. Cílem tohoto kroku bylo odlišit na jedné straně značně jednoduché, až primitivní určení motivu nihilismu v publikovaných textech od diferencovanějšího, komplexnějšího pojetí ve zmíněné pozůstalosti. Pouze v pozůstalosti se totiž pracuje s distinkcí aktivního a pasivního nihilismu, která v publikovaných textech není a která je přitom s Nietzscheovým chápáním nihilismu v literatuře spojována.

Ambici práce, její strukturaci do osmi kapitol, výběr primárních textů a záběr sekundární literatury lze hodnotit jako náležité – nelze říci, že by chyběl nějaký důležitý segment Nietzscheova myšlení. Co se týče samotného vypracování, zde, bohužel, text budí značné pochybnosti. Jejich zdrojem není samotné téma a myšlenky, které se autor snaží interpretovat, ale používaný jazyk. Ten je extrémně přetížen kumulativními, mnohdy násilně metaforickými charakteristikami, v nichž se ztrácí samotné sdělení i posloupnost myšlenek. Je to škoda, neboť autor na mnoha místech prokazuje, že téma má nějakým způsobem osvojené, stejně jako to, že ho vnitřně zajímá. Jazyková stránka tak zatemňuje myšlenkové postupy a činí četbu tohoto textu krajně obtížnou. To se týká i vstupních pasáží, jako např. této ze str. 46: „Tato část diplomové práce si klade za cíl přiblížit pojem Nietzscheho nihilismu skrze interpretaci rozličnými názory množstvím jiných autorů.“ Na str. 53 pak čteme: „Jestliže má být život hodnotou, měl by být ve svém základu pozitivní hodnota, spoléhání se na věčné přijímání útrpného žití působí negativně, jelikož vykoupení nicoty zabraňuje trápení.“ Bohužel není jasné, co chce autor říci. Podobně důležitá specifikace na str. 54: „Člověk přijímá Amor fati spíše z hlediska lítosti a soucitu se sebou samým, aby konečně přestal trpět. Aby bolest pozitivně přijal, avšak nikoliv pozitivně pocítil.“ Opět se má jednat o klíčovou kritiku, ale není jasné, co a proč je kritizováno.

Co se týče obsahové stránky, autorovi se nakonec daří pojmenovat podstatné motivy, nicméně značně potlačeno zůstává cosi podstatného: Jednoduchost, prostota, s níž Nietzsche uchopuje nihilismus v pozdních textech, je překryta zmíněnou vyjadřovací stránkou práce, díky čemuž se ztrácí nejen onen zmíněný šev mezi publikovanými a nepublikovanými charakteristikami, ale i vážnější zamyšlení ohledně toho, jak jej vhodně interpretovat. Opět – nejde o to, že by v práci chyběly zmíněné roviny, ale jsou spolu nepřehledně propletené. Ohledně sekundární literatury, která je představena zejména v osmé kapitole, je nutno říci, že by jejímu uchopení prospělo zaměření se na společné téma či lépe otázku a předvedení možných odpovědí.

Přes zmíněné výhrady platí, že práce obsahuje řadu zajímavých motivů, např. úvodní kapitola s historií termínu „nihilismus“ či představené interpretace v kapitole osmé. S přihlédnutím k pozitivním stránkám práce ji navrhuji hodnotit známkou D.

Otázky k obhajobě

- Vysvětlete rozdíl mezi aktivním a pasivním nihilismem.
- Jak souvisí nihilismus s motivem amor fati?
- V čem mohou být Nietzscheovy myšlenky obohacující při současných úvahách nad ztrátou smyslu?

Navržená známka: D

Datum: 22. 1. 2024

Podpis vedoucího práce: Ondřej Sikora, Ph.D.